

REFERAT Landdistriktsudvalget 2015 - 2021 d. 20-11-2018

Mødedato Tirsdag d. 20. november 2018 kl. 16:00

Mødested D.3.39

Indholdsfortegnelse

Udkast til landdistriktspolitik.....	3
Befolkningsudvikling landdistriktet.....	5
Uddeling af Landsbypuljen oktober 2018.....	8
Budgetopfølgning og forventet regnskab pr. 30. september 2018.....	11
Prioritering af tracéer for nedlægning af tomrør.....	13
Landsbytopmøde 2018.....	17
Orientering om tværkommunalt- og regionalt input til det nye teleforlig.....	18
Endelig godkendelse af udmøntning af reduktion af budget 2019-2022.....	20
Gensidig orientering.....	21

Udkast til landdistriktspolitik

RESUME

På mødet den 23. april 2018 besluttede byrådet, at der skal udarbejdes en ny landdistriktspolitik. Forvaltningen har udarbejdet et forslag til landdistriktspolitikken med udgangspunkt i tre borgerworkshops i landdistriktet. Udkastet fremlægges til drøftelse i direktionen.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget via direktionen

1. at udkast til landdistriktspolitik drøftes, og
2. at udkastet sendes i høring i perioden 21. november 2018 til 19. december 2018.

Direktionen, 1. november 2018, pkt. 188:

Direktionen drøftede udkast til landdistriktspolitikken.

BESLUTNING

Drøftet. A, V og DF vil gerne sende politikken i høring nu med det forbehold, at de ønskede rettelser behandles sammen med de indkomne høringssvar.

Beboerlisten og Socialdemokratiet efterlyser at politikken forholder sig til plansystemets begreber med centerbyer, lokalbyer og landsbyer, handel i landdistriktet i samspil med indkøbsmuligheder langs indfaldsvejene i Randers samt at politikken forholder sig til den offentlige service i landdistriktet. Bjarne Overmark begærede sagen i Byrådet.

Bjarne Overmark anmodede om at de ønskede rettelser bliver indarbejdet inden udkast til politikken præsenteres på byrådets behandling af sagen. Forslaget blev nedstemt af A, V og DF.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen. Stine Eiby deltog som stedfortræder for Henrik Leth.

Sagsfremstilling

Processen omkring udarbejdelsen af landdistriktspolitikken har været et konstruktivt samarbejde mellem borgerne i landsbyerne og Randers Kommune. Der har været afholdt tre workshops mellem borgere, politikere og forvaltningen i byerne Øster Tørslev, Hørning og Spentrup.

De fremkomne forslag har været meget ensartede, og er efterfølgende skrevet sammen med henblik på at blive skrevet ind i politikken. Nogle af de modtagne ideer og ønsker omhandlede konkrete og lokale tiltag, eksempelvis forslag til konkrete busruter eller specifikke stier. Sådanne forslag er ikke medtaget, men forslagene er imødekommet på den måde, at de er blevet knyttet til de mere generelle områder.

Landdistriktspolitikken er overordnet set opdelt i temaerne:

- Rammer for fællesskaber på landet - indsatsen forholder sig til landdistriktets fællesrum, som kan være rammen for at dyrke de fællesskaber, der kan være et af landdistriktets store aktiver. I denne indsats kan man arbejde med forsamlingshuse, fællesarealer, legepladser, bålpladser og andre forsamlingssteder.

- Rammer for bosætning på landet - indsatsen dækker over de fysiske rammevilkår, som landdistriktet har. Det kan være emner som adgang til byggegrunde, fysisk planlægning for varierede boligformer, adgang til natur, adgang til højhastighedsbredbånd, god mobildækning, velfungerende kollektiv trafik samt indsatsen for at nedrive dårlige boliger.
- Samskabelse - indsatsen dækker over at landdistriktet og Randers Kommune i fællesskab skal udvikle landdistriktet med opbygning af viden, udvikling af kompetencer og etablering af støttefunktioner.

Landdistriktsudvalget har drøftet afgrænsningen af landdistriktet på udvalgets møde d. 23 oktober 2018. Udvalget har besluttet, at landdistriktet i Randers Kommune defineres som alt uden for Randers by dog således, at den gamle nedre del af Romalt betragtes som værende en del af landdistriktet, mens den nye del af Romalt betragtes som værende en del af Randers by. A, V og DF stemte for denne definition, og Bjarne Overmark tog forbehold og begærede sagen i byrådet.

ØKONOMI

Ingen.

Videre proces

Politikken foreslås i høring i perioden 21. november 2018 til 19. december 2019. Landdistriktsudvalget vil behandle høringsvar og godkende politikken på udvalgsmøde d. 22. januar 2019. Økonomiudvalget forventes at behandle politikken på udvalgsmøde d. 28. januar 2019, og Byrådet vil herefter kunne vedtage politikken på byrådsmøde d. 4. februar 2019.

RESUME

Befolkningsudviklingen i landdistriktet følges løbende af landdistriktsudvalget. Udviklingen i antallet af borgere i oplandet er et vigtigt grundlag for analyser, indsatser og beslutninger i udvalget. Forvaltningen har fremskaffet befolkningstal fra de to tilgængelige kilder, der er til rådighed. På den ene side viser tallene, at e knap 90 landsbyer samlet set er gået frem med 199 indbyggere fra 2014-2018, mens de godt 30 mest befolkningstunge landsbyområder samlet set har haft en fremgang på 2.673 indbyggere fra 2002-2018. Landdistriktsudvalget præsenteres også for Befolkningsprognosen for 2019-2031.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til Landdistriktsudvalget

1. at orienteringen tages til efterretning

BESLUTNING

Orientering taget til efterretning. Udvalget anmoder om at forvaltningen vender tilbage med en redegørelse for landsbyernes befolkningsbevægelser, hvis det er muligt.

Bjarne Overmark efterlyste en redegørelse for hvilke områder af Randers kommune, der har befolkningstilbagegang, når der er befolkningsfremgang i landdistriktet og byrådets seneste budgetseminar har forholdt sig til, at der er befolkningstilbagegang i kommunen. Bjarne Overmark tog forbehold og begærede sagen i Byrådet.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen. Stine Eiby deltog som stedfortræder for Henrik Leth.

Sagsfremstilling

Til at belyse befolkningsudviklingen anvender forvaltningen to værktøjer:

Randers Kommunes Befolkningsprognose

Randers Kommunes befolkningsprognose har siden kommunesammenlægningen været udarbejdet i samarbejde med COWI i deres program Demografix. Ud fra data om f.eks. historiske flyttemønstre, lokale fødselshyppigheder, forventet levealder samt det planlagte boligbyggeri kan programmet fremskrive dels den samlede befolkningsudvikling for kommunen og dels for delområder i kommunen. Randers Kommune definerer delområderne (basisområder) i GIS, hvorefter COWI igangsætter en automatisk optælling af historiske befolkningsdata for områderne, ligesom prognosen beregnes for de samme områder. Den geografiske udstrækning på basisområderne kan efterfølgende justeres eller samles i større områder som f.eks. skoledistrikter eller plejeområder. Data for hvert individ indhentes fra det centrale personregister CPR. Data udtrækkes og leveres fra Sundhedsdatastyrelsen efter bestilling fra COWI. Data trækkes hvert år for dagen den 31. december.

Ressourcekortet/Fakta om byer og landdistrikter

Befolkningsdata til ressourcekortet er ligeledes trukket fra CPR-registret. Data trækkes her igennem LIFA ved deres program LOIS. Tallene, som kan findes i de digitale kort på ressourcekortet, når der trykkes på en by med I-knappen, viser det aktuelle befolkningstal, det vil sige at befolkningstallet her bliver løbende opdateret. Derfor vil disse tal ikke kunne sammenlignes direkte med tallene fra befolkningsprognosen, som altid viser for den 31. december. De historiske tal vil ikke kunne sammenlignes direkte med befolkningsprognosen, da data ikke er trukket fra CPR-registret på samme tidspunkt, men de vil være tæt på hinanden.

Resultatet af processen er, at basisområderne i befolkningsprognosen nu, for de byer, der er afgrænset som delområde, er tilrettet, så de er tilsvarende afgrænsningerne af byerne i ressourcekortet. Dette har kvalificeret befolkningsprognosen, selvom det er små ændringer i befolkningens udvikling for de enkelte byer.

Hvad betyder forskellene i praksis?

De to opgørelsesmetoder adskiller sig fra hinanden ved, at de har forskellig geografisk afgrænsning af, hvad en landsby er, og at pålideligheden af ældre befolkningstal er markant større ved Randers Kommunes befolkningsprognose. I befolkningsprognosens tilgang er det muligt at gå langt tilbage i tid og stadigvæk få meget pålidelige tal for befolkningsudviklingen. Til gengæld kan disse tal kun genereres for de 32 mest befolkningsrige landsbyer (basisområder). I ressourcekortet kan man til gengæld få befolkningstal fra samtlige knap 90 landsbyer i Randers Kommune. Men man kan derimod ikke gå mere end godt 5 år tilbage i tid grundet store usikkerheder ved befolkningstal, der er mere end 5 år gamle.

Den historiske befolkningsudvikling

I befolkningsprognosen kigger man som nævnt på de 32 mest befolkningstunge landsbyer i Randers Kommunes, i perioden 2002-2018, målt på de såkaldte basisområder. Her er konklusionen, at de mest befolkningstunge landsbyer og de landsbyer, der er tættest på Randers by, generelt ser ud til at have oplevet den største befolkningsfremgang. I den nordøstlige del af kommunen er der modsat en vis tilbagegang at spore. For tal for de enkelte landsbyer/basisområder henvises til sagens bilag.

Ved ressourcekortets tilgang kigges som nævnt på knap 90 landsbyer i Randers Kommune. Der er således adgang til befolkningstal fra ca. 3 gange så mange landsbyer som i befolkningsprognosen. Begrænsningen er dog, som nævnt, at der i skrivende stund kun er adgang til pålidelig tal fra 2014 og frem. Konklusionen er her igen, at de landsbyer, der er tættest på Randers by og har flest indbyggere, oplever størst fremgang i perioden 2014-2018. Igen peger udviklingen i retning af, at udviklingen er mindst favorabel i den nordligste og nordøstligste del af kommunen. Se tal for de enkelte landsbyer i sagens bilag.

Prognose for fremtiden

Forvaltningen udarbejder løbende analyser af den fremtidige befolkningsudvikling i Randers Kommune og således også i landdistrikterne. De følgende data stammer således fra befolkningsprognosen for Randers Kommune 2019-2031, som er udarbejdet af forvaltningens budgetkontor i juni 2018 (se bilag for hele rapporten).

Overordnet set er fremgangen størst i de 7 mest befolkningsrige landsbyer samt Haslund, der rangerer som den 10. mest befolkningsrige. Herudover kan nævnes en vis fremgang i de mindre landsbyer Albæk og Udbyhøj (se bilag for alle landsbyernes befolkningstal frem til 2031). Vest og øst for Randers by viser prognosen for 2019-2031, at der forventes fremgang i de fleste af landsbyerne, mens der uden for landsbyerne forventes en mindre tilbagegang i befolkningstallet. Nordøst for Randers by viser prognosen modsat en fremgang i befolkningstallet, dog med undtagelse af Havndal og en række landsbyer nordøst for Randers by, hvor der forventes svag tilbagegang. Hertil kommer, at der i det sydvestlige hjørne af kommunen ved Væth og Jebjerg også forventes fremgang i et område af kommunen, der ellers ser ud til at være i tilbagegang. Se bilag for grafisk overblik over prognosen.

Udviklingen i de 12 mest befolkningsrige landsbyer i perioden 2019-2031 forventes at se ud som følger (rækkefølgen er vilkårlig):

	Landsbyer
Fremsgang	Assentoft, Langå, Spendtrup, Stevnstrup, Harridslev, Ø. Bjerregrav, Fårup, Haslund
Tilbagegang	Ø. Tørslev, Havndal, Gjerlev, Mejlby

Kilde: Befolkningsprognose 2019-31, budgetkontoret, juni 2018 og udtræk af demografi og basisgrænser fra Ressourcekortet, 2018.

Konklusion

Forvaltnings konklusion er, at der over tid ser ud til at være en mere positiv befolkningsudvikling i de landsbyer, der er mest befolkningstunge, og som ligger tættest på Randers by. Dette gør sig gældende for såvel befolkningsprognosens opgørelse og ressourcekortets ditto. Prognosen for den fremtidige befolkningsudvikling viser, at befolkningstallet i især de største landsbyer kommer til at stige over de kommende godt 10 år. Dog peger prognosen også på, at der ser ud til at komme en tilbagegang i befolkningsudviklingen i området sydøst og sydvest for Randers by samt i det nordøstlige hjørne af kommunen ved Havndal.

Forvaltningen vil på udvalgsmødet præsentere en udførlig gennemgang af befolkningstallene og -prognosen.

ØKONOMI

Ingen.

Uddeling af Landsbypuljen oktober 2018

RESUME

Der er modtaget 33 ansøgninger til Landsbypuljen, hvoraf én specifikt er et ønske om at få midler til borgerbudgettering. Landdistriktsudvalget skal træffe beslutning om hvilke projekter, der skal have støtte fra Landsbypuljen til udviklingsprojekter i Randers kommunes landsbyer og landdistrikter.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til Landdistriktsudvalget

1. at udvalget beslutter, hvilke ansøgninger der skal imødekommes, og
2. at udvalget beslutter, hvilke beløb de enkelte ansøgninger skal imødekommes med.

BESLUTNING

Drøftet.

Udvalget tiltræder den af forvaltningen anbefalede fordeling, dog således, at ansøgning nr. 1 imødekommes med 17.050 kr., ansøgning nr. 3 får et tilsagn på 20.391 kr., ansøgning nr. 7 imødekommes med 52.500 kr., ansøgning nr. 11 imødekommes med 5.059 kr. og ansøgning nr. 26 imødekommes med 55.000 kr.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen. Stine Eiby deltog som stedfortræder for Henrik Leth.

Sagsfremstilling

Udvalget har besluttet, at der er to årlige ansøgningsrunder til Landsbypuljen. Der er to millioner kr. til uddeling i 2018, og dette er anden runde.

Borgerbudgettering har tidligere fungeret som en selvstændig pulje, men er nu en del af Landsbypuljen. Det er derfor stadig muligt at søge midler til borgerbudgettering, hvis man ønsker at søge midler til projekter med fokus på demokratisk borgerinddragelse. Ansøgningerne til borgerbudgettering vil derfor blive vurderet sammen med ansøgningerne til Landsbypuljen.

Ved ansøgningsfristens udløb d. 8 oktober 2018 var der modtaget 33 ansøgninger til landsbypuljen, hvoraf én specifikt var til borgerbudgettering. To ansøgninger er sorteret fra, da der allerede findes andre puljer til at opfylde deres ønsker eller de har været i strid med loven. Yderligere to ansøgninger er sorteret fra og givet videre til andre forvaltninger, da ansøgningerne reelt hører under en anden forvaltnings ansvarsområde.

Der er i alt søgt om 2.014.504,26 kr. til de resterende 29 projekter. De fordeler sig med 1.964.504,26 kr. til Landsbypuljen og 50.000 kr. til borgerbudgettering. Projekterne fra Landsbypuljen har tilsammen en projektsum på 10.018.865,20 kr.

Hver enkelt ansøgning fremgår af bilag til sagen med ansøgningsskema og tilhørende budget.

Hvor det har været muligt, er der vedlagt tegninger og andre beskrivelser for det enkelte projekt, således udvalgets medlemmer har mulighed for at fordybe sig i en eller flere ansøgninger. Forvaltningen er i øvrigt i besiddelse af kontroltilbud, foreningsvedtægter og andre dokumenter, som det er vurderet ikke at være nødvendigt at vedlægge som bilag.

Forvaltningen har vurderet de indkomne ansøgninger og projekter ud fra en række parametre, som kan være med

til at give udvalget en indikation af projekternes potentiale for at styrke et lokalområde.

Redegørelse for parametre i forhold til Landsbypuljen:

Medfinansiering:

Projekter som søger 100% finansiering, får 0.

Projekter hvor der søges midler fra andre puljer og fonde, får 1.

Projekter med egenfinansiering og evt. midler fra andre puljer og fonde får 2.

Ophæng i udviklingsplan

Projekter der er beskrevet i en udviklingsplan får 1, mens projekter der ikke er, får 0.

Aktiverer & engagerer de lokale borgere:

Her vurderes på graden af involvering i udførelsen af projektet eller dele af projektets faser.

0 gives, hvor projektet gennemføres af professionelle og ikke involverer andre end måske en bestyrelse.

1 gives, hvor de lokale borgere og ildsjæle i nogen grad deltager i udførelsen eller til mindre delopgaver under projektet.

2 gives, hvor der er høj grad af involvering af de lokale borgere og ildsjæle til forskellige større opgaver.

Perspektiver i projektet:

Her vurderes på projektets potentiale til at skabe lokal udvikling gerne med nye aktiviteter, faciliteter eller fællesskaber.

0 gives til projekter, der vurderes at have en meget begrænset effekt for lokalsamfundet.

1 gives til projekter, der gør en forskel for en afgrænset gruppe af borgere i et område og ikke skaber nye aktiviteter og/eller fællesskaber.

2 gives til projekter, der gør en forskel for de fleste eller alle borgere i et område, og hvor der skabes nye aktiviteter og/eller fællesskaber.

Projektets parathed:

Her vurderes på hvor klar projektet er til at blive realiseret.

0 gives, hvor ansøgningskravene ikke er opfyldt og projektet ikke er realiserbart i den nuværende form.

1 gives, hvor ansøgningskravene er opfyldt, men hvor projektet stadig har et stykke vej til at være klar til igangsætning. De har gjort sig tanker om øvrig finansiering, hvis det er relevant.

2 gives, hvor ansøgningskravene er opfyldt og projektet fremstår klart til at realisere.

Redegørelse for parametre i forhold til borgerbudgettering:

Udviklingsplan:

Efter som forvaltningen forsat vil opfordre byerne til at skrive en udviklingsplan, belønnes byerne med 1 point for dette.

Landsby eller klynge:

Ansøgningerne får et ekstra points for at være en klynge, da pengene dermed indgår i en mere omfattende proces samt involverer flere byer.

Landsby 1 points,

Landsbyklynger 2 points.

Borger inddragelse:

Hvor stor borgerinddragelse, der er beskrevet i processen angives ved points fra 1 - 3.

Projektets nye potentialer:

Er der muligheder for nye potentialer i byen ved at igangsætte en borgerbudgetterings runde, 1 - 2 points.

Hvis ansøgeren på forhånd har et projekt, som de vil investere penge i, vurderer forvaltningen, at dette ikke var formålet med borgerbudgettering, og de bliver derfor frataget 3 points.

Forvaltningens samlede vurdering

Ansøgningen om borgerbudgettering indstilles til afslag, da området allerede har fået tilsagn for over 800.000 kr. fra landsbypulje og Vindmølleråd, og de derfor ikke vurderes at være i målgruppen for borgerbudgettering.

Forvaltningens samlede vurdering og anbefaling er vedlagt i bilaget.

ØKONOMI

Anvendes den af forvaltningen anbefalede vurdering af ansøgningerne imødekommes 14 ansøgninger helt og én ansøgning med 50% til en samlet sum på 1.094.378 kr. Det resterende beløb i Landsbypuljen i 2018 vil herefter være -13.145 kr. Forvaltningen anbefaler, at udvalget dækker underskudet med midler fra udvalgets egen landdistriktpulje, hvor der forud for dagens møde resterer 125.453 kr.

Hvis udvalget dækker underskudet i Landsbypuljen med midler fra egen landdistriktpulje, vil der restere 112.308 kr. i puljen til resten af 2018.

Budgetopfølgning og forventet regnskab pr. 30. september 2018

RESUME

Som led i økonomistyringen har forvaltningen udarbejdet budgetopfølgning og forventet regnskab pr. 30. september 2018. Opfølgningen indeholder en redegørelse for det forventede regnskabsresultat på driften opdelt på service og indkomstoverførsler.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til Landdistriktsudvalget,

1. at der gives anlægsbevilling på 4,0 mio. kr. til frigivelse af de afsatte rådighedsbeløb i 2018 og 2019 til projektet bredbåndsfond - Liv i Landsbyerne
2. at budgetopfølgningen godkendes

BESLUTNING

1. at tiltrådt.
2. at tiltrådt.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen. Stine Eiby deltog som stedfortræder for Henrik Leth.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har foretaget budgetopfølgning pr. 30. september 2018 for Landdistriktsudvalgets områder Landdistrikt og Byfornyelse på serviceudgifter og anlæg. Nedenfor er bemærkningerne til tallene.

Drift

	Opr. budget (1)	Korr. budget ex overf. (2)	Bevillings- ansøgning (3)	Korr. budget eks overf. inkl. TB 30/9 (4) = 2+3	Forventet regnskab (5)	Årets resultat (afvigelse) (6) = 5-4	Overf. fra 2017 (7)	Forv. overf. til 2019 i alt (8)=6+7
Mio. kr.								
Landdistrikt	3,5	3,5	0,0	3,5	4,8	1,3	-4,4	-3,1
Byfornyelse	1,4	1,4	0,0	1,4	1,6	0,2	-0,5	-0,3
Driftsudgifter i alt	4,9	4,9	0,0	4,9	6,4	1,5	-4,9	-3,4

(- angiver mindreforbrug i kolonne 6-8)

Bemærkninger til budgetopfølgningen pr. 30. september 2018

På Landdistrikt og Byfornyelse forventes et driftsregnskab på 6,4 mio. kr., hvilket betyder et samlet underskud på 1,5 mio. kr. Underskuddet dækkes af overførsel fra tidligere år.

På området Landdistrikt gives der bevillinger fra puljerne Landdistrikt, Landdistriktpuljen og pulje til medfinansiering af LAG-projekter. Nogle bevillinger er flerårige og andre bevillinger udbetales først ved projektets afslutning. Der er således nogle tidsmæssige forskydninger fra bevilling til udbetaling. I 2018 forventes anvendt 1,3 mio. kr. af overførslen fra 2017.

Området Byfornyelse omfatter ydelsesstøtte, udgifter til indfasningsstøtte ifm. genhusning samt budget til bevaringsudvalget. Der forventes et merforbrug på 0,2 mio. kr. og dermed en restopsparing på 0,3 mio. kr. fra bevaringsudvalget. Midlerne ønskes overført til 2019.

Anlæg

Mio. kr.	Opr. budget (1)	Korr. budget ex overf. (2)	Bevillings- ansøgning (3)	Korr. budget eks overf. inkl. TB 30/9 (4) = 2+3	Forventet regnskab (5)	Årets resultat (afvigelse) (6) = 5-4	Overf. fra 2017 (7)	Forv. overf. til 2019 i alt (8) =6+7
Landdistrikt	2,0	2,0	0,0	2,0	1,0	-1,0	0,0	-1,0
Byfornyelse	4,4	5,1	0,0	5,1	3,7	-1,4	-17,5	-18,9
Anlægsudgifter i alt	6,4	7,1	0,0	7,1	4,7	-2,4	-17,5	-19,9

(- angiver mindreforbrug i kolonne 6-8)

Anlægsbudgettet omfatter bevilling til by- og områdefornyelser og viser et samlet nettoforbrug på 4,7 mio. kr. I forhold til budget forventes således et mindreforbrug på 2,4 mio. kr. og at der kan overføres opsparing på 19,9 mio. kr. til 2019.

Landdistrikts området omfatter bredbåndsfond - Liv i landsbyerne. Af det afsatte budget på 2 mio. kr. til bredbåndsfonden i 2018 forventes forbrugt 1,0 mio. kr.

Under byfornyelse er der gang i områderne Langå og Øster Tørslev. Områdefornyelsesprojektet i Øster Tørslev samt forsøgsprojekt i Langå forventes færdiggjort i år, hvorved der kan hjemtages statstilskud for 4,8 mio. kr. Endvidere er afsat midler til pulje til dårlige boliger, hvor der netto forventes forbrug 1,2 mio. kr.

ØKONOMI

Bevillingsændringer

Mio. kr.	Rådighedsbeløb				Anlægs- bevilling
	2018	2019	2020	2021	
Liv i Landsbyerne					4,0
Tillægsbevillingsansøgning i alt	0	0	0	0	4,0

På området ønskes foretaget følgende bevillingsmæssige ændringer:

Anlægsbevilling:

Liv i Landsbyerne: Der er i 2018 og 2019 afsat i alt 4,0 mio. kr. til projektet bredbåndsfond - Liv i landsbyerne. Landdistriktsudvalget har på mødet d. 13. juni 2018 disponeret 2 mio. kr. til passiv infrastruktur, 1 mio. kr. til bredbåndskoordinatorfunktion og vil i 1. kvartal 2019 disponere 1 mio. kr.

Prioritering af tracéer for nedlægning af tomrør

RESUME

Der er i alt afsat 6 mio. kr. til forbedring af den digitale infrastruktur i Randers Kommunes landdistrikt. Af disse er der i alt afsat 2 mio. kr. til etablering af passiv infrastruktur i form af tomrør i henholdsvis 2018 og 2019. Forvaltningen har udarbejdet forslag til, hvilke strækninger i kommunen der med fordel kan sættes på ift. at udbrede højhastighedsbredbånd til de områder, som bredbåndsudbydere ikke umiddelbart har planer for.

Det anslås, at ca. 83,5 % af Randers Kommunes landdistrikt har adgang til højhastighedsbredbånd, der lever op til Regeringens 2020-målsætning. De resterende befinder sig i områder, der generelt ikke er kommercielt interessante for bredbåndsudbydere. Randers Kommune kan med etablering af passiv infrastruktur imidlertid nedsætte omkostningerne for udbydere, og dermed højne sandsynligheden for, at flere husstande i kommunen får adgang til hurtige og stabile bredbåndsforbindelser.

Forvaltningen har belyst mulighederne for at disponere midlerne afsat til etablering af passiv infrastruktur, og præsenterer landdistriktsudvalget for forvaltningens anbefalinger.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til Landdistriktsudvalget

1. at der på baggrund af forvaltningens anbefalinger tages stilling til, hvilke områder i kommunen der skal arbejdes på at etablere passiv infrastruktur i form af tomrør for 2018.

Landdistriktsudvalg, 23. oktober 2018, pkt. 86:

Drøftet. De to traceer "Klatrup-Udbyneder-Bjerre-Binderup-Dalbynder-Dalbyover-Vinstrup" samt "Værum-Karlsund-Ølst-Trustrup" (de i bilaget markerede traceer med lysegrøn og mørkeblå farve) vælges. Bjarne Overmark undlod at stemme.

Bjarne Overmark begærede sagen i Byrådet.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen.

Økonomiudvalget, 5. november 2018, pkt. 349:

Sagen sendt tilbage til Landdistriktsudvalget til afklaring af spørgsmål om nedlægning af tomrør m.v.

Lise-Lotte Leervad Larsen deltog som stedfortræder for Steen Bundgaard.

Louise Høeg deltog som stedfortræder for Claus Omann Jensen.

BESLUTNING

Tilrådt.

Bjarne Overmark efterlyser, at det udarbejdes et notat til sagen omhandlende problemstillingen omkring offentlighed i hvor kabler er nedgravet og tager forbehold.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen. Stine Eiby deltog som stedfortræder for Henrik Leth.

Der er med de to seneste budgetter afsat i alt 6 mio. kr. til forbedring af den digitale infrastruktur i Randers Kommunes landdistrikt. De første fire mio. kr. af midlerne er indtil videre disponeret som følger:

- 1 mio. kr. til bredbåndskoordinatorfunktionen i perioden medio 2018 til medio 2020,
- 2 mio. kr. til etablering af passiv infrastruktur i form af tomrør fordelt med 1 mio. kr. i 2018 og 1 mio. kr. i 2019, samt
- 1 mio. kr. reserveret til etablering af mobilmast i 2019.

Det anslås, at ca. 83,5% af Randers Kommunes husstande i landdistriktet har adgang til højhastighedsbredbånd, der lever op til Regeringens målsætning om at samtlige husstande i Danmark skal have adgang til bredbånd med hastighed på minimum 100/30 Mbit/s. Med det seneste halvandet års udbredelse af højhastighedsbredbånd er der i langt størstedelen af kommunens landsbyer adgang til højhastighedsbredbånd (Se bilag 1). De resterende områder i kommunen, er områder, som økonomisk er mindre interessante for bredbåndsudbydere at tilbyde bredbånd på rent kommercielle vilkår.

Med fokus på samgravning og nedlægning af tomrør kan der imidlertid skabes incitament for bredbåndslieferandører til eksempelvis at bevæge sig ud i tyndere befolkede områder.

Forvaltningen har udarbejdet forslag til, hvor der med fordel kan nedlægges tomrør i kommunens landdistrikt. Forslagene har udgangspunkt i

- hvor der ikke umiddelbart er kendskab til konkrete udrulningsplaner,
- hvor sandsynligheden øges ift. at udbrede højhastighedsbredbånd til de dårligst dækkede husstande (karakteriseret ved hastighed på maks. 10/2 Mbit/s), samt
- hvor der kan etableres tracéer, der kommer så mange som muligt til gode.

Erfaringerne fra de rent kommercielle projekter, der er gennemført i kommunen, viser, at der er en tendens til, at der inkluderes husstande, der ligger op til 200 meter fra det landstræk, hvor der udrulles bredbånd. I forslagene (Se Bilag 2) er der angivet, hvor mange husstande der forventeligt kan dækkes, og dette tager udgangspunkt i, at der tilbydes bredbånd til husstande, der ligger op til 200 meter fra tracéet.

Der er endvidere indhentet erfaringer fra bl.a. Nord- og Syddjurs Kommuner, hvor der også er etableret tomrør. Her har man haft succes med at nedlægge tomrør mellem landsbyer og ikke gennem dem. Samme tilgang er valgt i forslagene. På Djursland har bredbåndsudbydere desuden deltaget i samgravningsprojekter, hvilket har minimeret omkostningerne væsentligt for kommunerne.

Endelig tager forslagene også udgangspunkt i, at der, hvor der lægges tomrør, skal der samtidig være mulighed for at koble op på allerede etableret bredbåndsinfrastruktur.

Forvaltningen har i alt udarbejdet 7 forslag til tracéer, hvor der med fordel kan nedlægges tomrør. Forslagene anslås i alt at udgøre omkostninger for ca. 4,2 mio. kr., og kan potentielt dække 827 adresser.

Forvaltningen foreslår, at der arbejdes målrettet med nedlægning af tomrør i områder, der dækker henholdsvis "Klatrup-Udbyneder-Bjerre-Binderup-Dalbyneder-Dalbyover-Vinstrup" (se Bilag 3) samt "Værum-Karlslund-Ølst-Trustrup" (se Bilag 4). Disse projekter anslås at koste ca. 1,83 mio. kr., og der forventes at kunne udbrede adgangen til højhastighedsbredbånd til 451 adresser, hvoraf 117 for nuværende kun har adgang til maks. 10/2 Mbit/s. Førstnævnte projektområde er kendetegnet ved, at det her er muligt at forbinde flere mindre landsbyer, hvilket kan gøre det interessant for udbydere. Sidstnævnte projektområde er kendetegnet ved, at der allerede er flere lokale tovholdere, der arbejder på at skaffe bedre bredbånd til området. Den brede opbakning kan ligeledes være med til at gøre området interessant for udbydere i et relativt tyndt befolket område.

Supplerende kommentarer fra forvaltningen i henhold til økonomiudvalgets behandling af sagen d. 5. november 2018

Angående kommunernes hjemmel for at etablere passiv infrastruktur

Jævnfør erhvervsfremmeloven kan en kommune udrulle kommunalt ejet passiv infrastruktur. Det vil typisk være i form af tomrør eller en mast. Det må gøres som en erhvervsudviklingsaktivitet efter lov om erhvervsfremme og regional udvikling, § 13, stk. 1, nr. 2. Her har digital infrastruktur en særstilling, idet infrastrukturen ikke nødvendigvis udelukker, at udpegede områder både kan være hjemsted for virksomheder og husstande, og hvor husstandene dermed kan få gavn af bredbåndsudrulningen.

I [Vejledning om udrulning af bredbånd i medfør af lov om erhvervsfremme og regional udvikling](#) betegnes passiv infrastruktur som komponenter, der benyttes ved etablering og drift af bredbåndsnet, og som ikke aktivt medvirker til enten at overføre, lagre eller behandle kommunikation i bredbåndsnettet, men som alene udgør passive, fysiske rammer for bredbåndsnettet.

Det gælder endvidere, at for at erhvervsudviklingsaktiviteten ikke er konkurrenceforvridende på bredbåndsmarkedet, skal den etablerede passive infrastruktur stilles til rådighed for alle udbydere på markedet på ikke-diskriminerende vilkår. I det omfang det er teknisk muligt, skal den udrullede passive infrastruktur give mulighed for at flere udbydere kan benytte den.

Forvaltningen tolker det således, at der er hjemmel for, at Randers Kommune graver og nedlægger tomrør som en erhvervsfremmende aktivitet, der samtidig kan komme private husstande til gode, så længe det sikres, at der ikke foregår konkurrenceforvridning. Derfor tolker forvaltningen det ligeledes sådan, at der skal nedlægges tomrør i forbindelse med graveaktiviteten.

En mulighed kunne umiddelbart være at Randers Kommune annoncerede graveprojekter i udvalgte områder og ikke lagde tomrør i jorden. Det kunne potentielt åbne op for at en bredbåndsudbyder deltog i samgravning og lagde egen infrastruktur i jorden, og Randers Kommune kunne spare udgiften på tomrør. Men det vil samtidig medføre, at Randers Kommune forfordelte en enkelt udbyder ved dels at medfinansiere graveprojektet samt ved at undlade at give mulighed for, at flere udbydere i fremtiden kan tilbyde deres produkter i det udpegede område. Og derved vil indsatsen være konkurrenceforvridende. Endvidere vurderes det, at gravearbejdet alene ikke kan karakteriseres som passiv infrastruktur.

Samgravning og Tomrør mellem landsbyer

I de foreslåede tracéer planlægges der ikke efter at grave og nedlægge tomrør i de landsbyer, som strækningerne går igennem. Dette har været fremgangsmåden på Djursland, hvor man med succes har gravet og nedlagt tomrør mellem landsbyer, hvorefter den aktuelle udbyder, der har deltaget i samgravning på strækningen, har tilbudt højhastighedsbredbånd i de pågældende landsbyer. Argumentet for, at vi som kommune i udgangspunktet ikke graver og nedlægger tomrør i landsbyerne er, at det som regel vil være forbundet med større omkostninger, eftersom der ofte vil være asfalt eller fliser, der skal brydes op, før tomrørene kan komme i jorden. Der vil desuden være flere tekniske og omkostningstunge manøvrer, der skal foretages ift. at komme rundt til samtlige veje i landsbyerne. På landsstræk mellem landsbyer vil der derimod oftest være gode muligheder for at grave og lægge tomrør i rabat. I Norddjurs Kommune er der på denne måde gravet flere landstræk mellem landsbyer (se bilag 6). Med undtagelse af to landsbyer med sommerhusområder, har der på alle stræk været samgravning med en udbyder, og der er blevet tilbudt højhastighedsbredbånd på både landstræk og i landsbyer. Omkostningerne for Norddjurs i forbindelse med samgravningsprojekter vurderes at være 70-100 kr. pr. meter.

Disse landstræk kan samtidig være uattraktive for udbyderne, eftersom der ofte ikke vil være mange potentielle kunder. Men med mulighed for enten at deltage i samgravningsprojekter eller udnytte den kommunale passive infrastruktur kan der gives et incitament for udbyderne til både at tilbyde højhastighedsbredbånd til husstande langs de tyndt befolkede landsstræk samt i landsbyerne.

I forbindelse med at grave og nedlægge tomrør er det værd at bemærke, at det først og fremmest er gravearbejdet, der er den omkostningstunge del af etableringsomkostningerne. Derfor vil forvaltningen særligt være opmærksom på at udnytte mulighederne for at samgrave med interesserede udbydere. Koordineringen af samgravningen vil blive aftalt i forbindelse med ledningsejermøder, hvor alle interessenter har mulighed for at byde ind. Erfaringer fra andre kommuner viser, at visse udbydere ikke er interesserede i at udnytte kommunens tomrør

(se mere herom senere), men er i stedet mere optagede af at udnytte muligheden for samgravning, hvilket vil reducere omkostningerne markant ved at nå ud til brugerne. Dette giver samtidig udbyderne et incitament til at bevæge sig ud i de tyndere befolkede områder, hvor det er dyrere at tilbyde deres produkter. Ønsker en udbyder ikke at udnytte kommunens tomrør, betyder det ikke, at der i så fald skal graves to render. I stedet vil det være muligt for en udbyder at få lagt sine kabler i jorden sammen med kommunens tomrør, mens de pågældende aktører så deles om graveudgiften.

Udover at kommunen kan bane vejen for, at der tilbydes højhastighedsbredbånd i de tyndere befolkede områder, kan kommunen altså drage fordel af at få reduceret graveomkostningerne. Det vil kunne frigive midler, der så kan anvendes på at grave og nedlægge tomrør i endnu flere områder.

Udnyttelse af kommunens tomrør

Det kan ikke garanteres, at de tomrør kommunen lægger i jorden, vil blive udnyttet. Forvaltningen har haft indledende dialog med relevante udbydere om deres potentielle interesse i enten at udnytte kommunens tomrør eller udnytte muligheden for samgravning. Der var interesse i begge dele, men det er værd at bemærke, at den udbyder, der har det markant mest etablerede og udbredte netværk, som udgangspunkt ikke ønsker at udnytte kommunens passive infrastruktur, men i stedet er mere interesseret i at udnytte muligheden for samgravning.

Det kan være vanskeligt at planlægge efter at lægge tomrør i jorden, som udbyderne ønsker at udnytte. Når en kommune nedlægger tomrør, skal infrastrukturen kunne stilles til rådighed for at flere udbydere kan udnytte den. Men udbyderne har forskellige og foranderlige krav til, hvilke rørdimensioner, de ønsker at bruge. Samtidig ønsker særligt de større udbydere, at de selv har helt kontrol over deres rør og kabler. Udnytter de kommunens tomrør, og der sker et brud på røret, skal der være en aftale om, hvilken part der er ansvarlig for at udbedre skaden. Men er det deres egen infrastruktur, er udbedring af skader for udbyderens egen regning.

Muligheder for at udleje den passive infrastruktur

Det vil naturligvis også være muligt at udleje den kommunale infrastruktur. Her kan Randers Kommune f.eks. læne sig op ad Ballerup Kommunes model (Se bilag 5), hvor der er en fast pris, alt efter om jorden er befæstet eller ej. Lejen bliver her mindre, desto længere tid udbyderen ønsker at benytte tomrørene. Randers Kommune kan også læne sig op ad Energistyrelsens anbefalinger og sætte lejen meget billigt, for derved at skabe incitament for udbyderne. Der er én udbyder, der har tilkendegivet interesse i at udnytte kommunens passive infrastruktur. Dette er en mindre udbyder, for hvem det ifølge eget udsagn vil være en omkostningsfuld løsning at benytte Ballerup Kommunes model.

Ved at grave og nedlægge tomrør kan Randers Kommune dermed åbne op for potentielt to økonomisk fordelagtige løsninger. En løsning, hvor der samgraves med en udbyder, hvilket minimerer omkostningerne og derved sandsynliggør, at flere områder kan få adgang til højhastighedsbredbånd gennem de midler det frigiver. Og en anden løsning, hvor en udbyder anvender kommunens tomrør. Ud fra et konkurrencemæssigt synspunkt åbnes der desuden op for, at en udbyder kan have sine kabler i jorden, mens en anden udbyder anvender kommunens tomrør. Det ene udelukker således ikke det andet.

ØKONOMI

Anvendes den af forvaltningen anbefalede model for etablering af tomrør, vil den samlede disponering se ud som følger:

Etablering af tomrør i 2018 = 1,83 mio. kr.

Etablering af tomrør i 2019 = 2,17 mio. kr.

RESUME

Repræsentanter fra forvaltningen deltog d. 5 november 2018 i Landdistrikternes Fællesråds Landsbytopmøde 2018. Landdistriktsudvalget orienteres om mødet.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til Landdistriktsudvalget

1. at orienteringen tages til efterretning

BESLUTNING

Taget til efterretning.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen.

Sagsfremstilling

Repræsentanter fra forvaltningen deltog d. 5 november 2018 i Landdistrikternes Fællesråds Landsbytopmøde 2018 i Egtved.

Landsbytopmødet behandlede først og fremmest et forslag om at man kunne optage Lokale Aktions Grupper i Landdistrikternes Fællesråd. Dette blev tiltrådt.

Dernæst præsenterede formanden for Landdistrikternes Fællesråd, Steffen Damsgaard, en rapport omhandlende inspirationsmateriale til hvordan man kan arbejde i praksis de 17 anbefalinger, som er udarbejdet til at understøtte og styrke levedygtige landsbyer. De 17 anbefalinger kan inddeles i fire emnespecifikke kategorier og en generel kategori, som kendetegner levedygtige landsbyer. Udvalget har tidligere stiftet bekendtskab med rapporten omhandlende de 17 anbefalinger til levedygtige landsbyer, og inspirationsmaterialet er vedhæftet sagen.

Forvaltningen kan supplerende oplyse, at Randers Kommune allerede arbejder med flere af de i rapporten fremkomne anbefalinger, ligesom nogle af dem også er en del af den kommende landdistriktspolitik.

ØKONOMI

Ingen

Orientering om tværkommunalt- og regionalt input til det nye telefonlig

RESUME

Landdistriktsudvalget orienteres om det tværkommunale og -regionale arbejde med at komme med input til det nye telefonlig, der blev vedtaget d. 17. maj 2018. Initiativtager til indsatsen er Kommunernes Landsforening.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til Landdistriktsudvalget

1. at orienteringen tages til efterretning

BESLUTNING

Taget til efterretning.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen.

Sagsfremstilling

Kommunernes Landsforening har taget initiativ til at samle kommuner og regioner til at udarbejde input og forslag i forlængelse af telefonliget, der blev vedtaget d. 17. maj 2018. Ønsket om at komme med et samlet udkast fra kommuner og regioner er opstået i forbindelse med erfarings- og vidensdelingsgruppen Netværk for Digital Infrastruktur, hvor flere kommuner og regioner samt Kommunernes Landsforening deltager - heriblandt også Randers Kommunes bredbåndskoordinator.

På tværs af de deltagende kommuner og regioner er der et ønske om at få beskrevet, hvilke udfordringer man ser i forbindelse med initiativerne i telefonliget, samt hvilket indhold man fra kommunal og regional side ser nødvendigt for sammen med branchen at kunne understøtte den bedst mulige mobil- og bredbåndsdækning.

Overordnet er emnerne Bredbåndspuljen, kortlægning af mobil- og bredbåndsdækning, masteleje samt rammer for nedgravning af passiv infrastruktur.

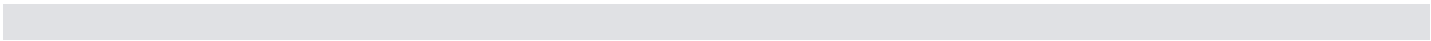
På nuværende tidspunkt er disse emner blevet drøftet, og der er udarbejdet vurderinger af eventuelle problematikker samt forslag til løsning af disse. På baggrund af dette vil Kommunernes Landsforening afholde drøftelser i forskellige chefgrupper og politiske udvalg under KL forud for en dialog med Energistyrelsen og telebranchen.

Den vedhæftede opsamling fra netværksmøderne præsenterer Kommunernes Landsforening for it-kontaktudvalg, der består af it-chefer fra 10 kommuner (Randers, Næstved, Frederikssund, Favrskov, Odense, Aalborg, Aarhus, København, Esbjerg og Frederiksberg). Efter drøftelse af kommunerne og regionernes forslag og inputs vil der blive lagt en sag op i Kommunernes Landsforenings politiske udvalg for at få deres indikation af, hvor man gerne ser indsatser igangsat fremadrettet.

KL's opsummering af input fra erfarings- og vidensdelingsgruppen Netværk for Digital Infrastruktur er vedhæftet sagen som bilag.

ØKONOMI

Ingen

Endelig godkendelse af udmøntning af reduktion af budget 2019-2022

RESUME

Budgettet for 2019-2022 blev godkendt af byrådet d. 11. oktober 2018. I aftalen indgår et effektiviserings-/besparelseskrav på 20 mio. kr. i 2019 - svarende til ½ pct. af serviceudgifterne - som er fordelt på de enkelte fagudvalg og bevillingsområder.

INDSTILLING

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget,

1. at forslaget til udmøntning af reduceret budget fremsendes til byrådet.

BESLUTNING

Tiltrådt. Bjarne Overmark stemte imod.

Henrik Leth deltog ikke i behandlingen af sagen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget besluttede d. 23. oktober at foreslå reduktionen i budgettet på 24.000 kr. udmøntet i budgettet til landdistriktspuljen. Puljen udmøntes via ansøgninger fra landsbyer og foreninger samt tværgående projekter, der kommer landdistriktet til gode, igangsat af landdistriktsudvalget.

Forslaget er sendt i høring, og høringssvar vil blive forelagt udvalget på mødet.

ØKONOMI

Landdistriktspuljen er i 2018 på 2,04 mio. kr. om året. Den samlede økonomi under Landdistriktsudvalget udgør 4,7 mio. kr.

Gensidig orientering